

Прогнозний фон змісту загальної середньої освіти

Пузіков Д. О., канд. пед. наук

Прогнозування змісту загальної середньої освіти обов'язково передбачає визначення й урахування характеристик його прогнозного фону, тобто сукупності умов і чинників, зовнішніх щодо цього об'єкта прогнозування, однак значущих для розв'язання завдання прогнозу (І. В. Бестужев-Лада).

Перелік складників прогнозного фону змісту загальної середньої освіти в цілому не відрізняється від стандартного, до якого відносять науково-технічні, організаційно-правові, соціально-економічні, соціокультурні, освітні, екологічні, міжнародні чинники й умови (Б. с. Гершунський). Відзначимо, що важливе значення для вироблення прогнозу матиме не лише перелік, але й вага та динаміка впливу цих фонових чинників, комбінація їх взаємовпливів, взаємодія із внутрішніми чинниками розвитку змісту загальної середньої освіти. До профільних чинників, що впливають на зміст загальної середньої освіти можна віднести відповідні дидактичні дослідження та освітню практику (вагому роль у якій відіграють педагоги-новатори, найвагоміші розробки яких впливають на зміст навчання та, поступово, освіти).

Зауважимо, що найвагомішими з фонових чинників змісту загальної середньої освіти є організаційно-політичні (державна освітня політика та регуляторна діяльність центральних і місцевих органів управління освітою) і науково-технічні (розвиток науки й техніки, що відображується в структурних складниках змісту освіти, зокрема в нових навчальних предметах і курсах).

Вивчення прогнозного фону змісту загальної середньої освіти може здійснюватися двома шляхами. По-перше, завдяки систематизації статистичних даних із відповідних галузей суспільної практики, узагальнення прогнозного інформації, одержаної в результаті прогностичних досліджень із різних наук. По-друге, як цілеспрямоване прогностичне дослідження, тобто розроблення окремих прогнозів для кожного з найважливіших складників прогнозного фону змісту загальної середньої освіти. Зауважимо, що другий шлях надійніший і продуктивніший, однак вимагає більших витрат часових і матеріальних ресурсів.

Окреме прогностичне дослідження фонових чинників, що впливатимуть на зміст загальної середньої освіти в середньо- та довгостроковій перспективі стає актуальним або у випадку прогнозування його інваріантного складника (який

відобразатиметься в державному стандарті), або варіативного складника змісту загальної середньої освіти для конкретної школи (відобразатиметься в її освітній програмі, що розроблятиме заклад освіти).